

חיים באור האב

הרב יהודא לאון אשכנזי (מניטו)

בתשובה לכתבה "בצל האב"

לרשימת הכתבות המצוינות שנתפרסמו בשנים האחרונות, העוסקות באישיותו רבת ההשפעה של הרב רבי יהודה הכהן קוק שליט"א, נוספת בימים אלה רשימה, פרי עטו של דוד שחם¹ (ידיעות אחרונות, "חיה"מ פסח, ט"ז בניסן, תשל"ט).

אינני בא להשיג על הערכותיו הפוליטיות של הכותב, כיון שאין הוא טורח כלל לפרט, ואילו הערותיו הקנטרניות בהן הוא יוצא לנגח את עמדותיו הפוליטיות של הרב, מעידות יותר מאשר ברמז, שאין הוא תמים דעים עם עמדות אלו, והרשות בידו. כמו שאומרים: זו דמוקרטיה. אבל עזות פנים במקום טעון ענייני כפי שמר שחם מרשה לעצמו באורך כתבתו, זה אומנם חילול גמור של אותה הדמוקרטיה. מה גם שבכתב אחת ניכר במפתיע כי המחבר רוחש כביכול כבוד עמוק לאישיותו של הרב, כשהוא בא לתאר את מידת הצניעות והחסד המתגלים בנועם הליכותיו ואורחות חייו. המחבר מעיד על עצמו שנוכח הרב הוא חש עוצמתה של אישיות מחנכת החורגת מתחום הקטגוריות המצויות ב"עולם שכולו יחסי". וזו לשונו:

"אין ספק, שאין זו רק פשטות ההליכות ונועם המגע האישי, המושך אליו רבים כל כך. יש כאן בהכרח איזו חוויה של פגישה עם המוחלט". עכ"ל.

אי אפשר שלא לראות בסתירה פנימית כה בולטת, מבוכה נפשית האומרת דרשני. יורשה לי להעיר, שאדם המגיע לכלל נגיעה כל שהיא באישיות מסמלת בעיניו דבר שבמוחלט - כלשון הכותב - מתחייב בנפשו ומקבל על עצמו [דרך] של זהירות מיוחדת, ובראש וראשונה סייג של דרך-ארץ. ואילו מחבר הכתבה הנ"ל אינו מונע עצמו מנבירה חטטנית בתחום הפרט, ובלשון שאינה עומדת אפילו במבחן הנימוסים האלמנטריים. גם הנסיון ל"האיר" את מערכת היחסים המופלאה והאצילית שבין הרב שליט"א, ואביו הדגול הראי"ה זצ"ל, לוקה בהכללות פסוידו-פסיכולוגיסטיות, ובדפוסים לשון בנליים השאולים מן המילון הבתר-פרוידיאני. יפה היה עושה הכותב לו חיפש סימוכין להשקפויות ב"אינציקלופדיה" מתאימה יותר לנושא חיבורו. לו, למשל, היה מנסה להבין מה אומר המדרש בפרשת אברהם ויצחק שהיו דומים זה לזה בקלסתר פניהם, אם כי אברהם הוא מידת החסד הגמור, ויצחק בנו הוא מידת הדין הגמור. וידוע לכל בר-בי-רב כי הדין הבא מהחסד עולה על החסד, כמו שכתוב "והעלהו שם לעולה".

¹ דוד שחם (1923 - 2012) היה סופר, מתרגם, פובליציסט, עורך כתבי עת ואנציקלופדיות ועסקן פוליטי, בנו של אליעזר שטיינמן ואחיו של נתן שחם. בצעירותו ניהל משרד פרסום תל אביבי. את פעילותו הספרותית התחיל ב-1946, כשפורסמו הסיפורים הראשונים, מפרי עטו, במחברות לספרות ובכתבי עת נוספים. הוא כתב טור בעיתון דבר תחת השם אושפיז וגם ידיעות אחרונות, שם היה לו טור קבוע במשך עשרים שנה. 1971- פרש ממשדד הפרסום ונתמנה לעורך השבועון אות, בטאון מפלגת העבודה וערך אותו 4 שנים, עד סגירתו. היה העורך הראשי של האנציקלופדיה בריטניקה לנוער ומ-1992 העורך הראשי של כרך מילואים ג' של האנציקלופדיה העברית. הוא ערך גם את הירחון בשפה האנגלית New Outlook ובהמשך היה לעורך כללי של האנציקלופדיה "זמן יהודי חדש: תרבות יהודית בעידן חילוני - מבט אנציקלופדי". במשך השנים פרסם יותר מ-2000 מאמרים ורשימות בעיתונים וכתבי-עת ובהם: הארץ, על המשמר, ידיעות אחרונות, למרחב, מעריב, במחנה, עמדה, מאזנים, גג, עיתון 77, ניו יורק טיימס, הרלד טריביון ועוד. דוד שחם היה פעיל בצד השמאלי של המפה הפוליטית הישראלית וניהל במשך 10 שנים את "המרכז הבינלאומי לשלום במזרח התיכון".

נושא הקשר הרוחני בין אב לבן, ובין רב לתלמיד, ובפרט בין אב לבן שהוא גם כן תלמידו, זאת היא תורה שלמה בהגות היהודית, ויש לשער שהכותב הנכבד זוכר לפחות את מישנתו של הרב נחמן מברסלב בנושא זה. עיי' ליקוטי מוהר"ן תניא, פרק ז', ד"ה "כי מרחם ינהגם"²

מכל מקום ברור, שנושאים אלה אינם יכולים להתמצות במטבעות לשון שחוקות כמו "תסביך אב", כשהתסביך אינו תסביך, והאב אינו רק אב, אלא - פשוטו כמשמעו - רבן של כל ישראל. גם ה"פליאה" שמביע הכותב לגבי מיעוט הכתיבה של הרב או מיעוט הפרסומים שפירסם, שגם אותם הוא תולה ב"תסביך אב" (זו לשונו: "מפליא שבזמן ארוך כל כך, לא פירסם יותר. גם זה קרוב לוודאי, מן הסימנים של התבטלות מפני האב הגדול"), גם פליאה זו היתה מתישבת אצלו, לו ידע הכותב את חוקי מסירת התורה בכתב ובעל-פה. ויתכן מאוד כי לדברים כגון אלה אמרו חכמי התלמוד: "פוסל, במומו פוסל". וקל להבין.

לא הייתי מטריח את עטי בכדי להשיב על עוד נסיון של כתיבה כושלת, אלמלא חשתי מאחרי המילים הקנטרניות של מר שחם כיסופים אמיתיים אל עולם ערכי, שאותו מייצג הרב צבי יהודה שליט"א. לא רק לגבי בעל הכתבה הנ"ל, אלא גם לגבי רבים ושונים המשכימים לפיתחו מכל חלקי החברה הישראלית - עולם ערכים שהמחבר מכנה אותו: "אמת חיה". לא הייתי מפליג ברשימת זו, אלמלא הזכירו לי דברי מר שחם צלילים מוכרים לכל מחנך בישראל, הדים של המבוכה המבורכת העולים מלבותיהם של רבים וטובים בשורותינו, אלה הנמשכים בהתעוררות אל אורות התורה ומאורותיה. ואילו, בבואם לעגן תורה זו בחיי היום-יום שלהם, הפרטיים והלאומיים, מוצאים את עצמם נטולי "כלים" מתאימים, ואין הם מסוגלים לגלות מעצמם את מקום ההקשרים והחיבורים. כלים אלו נמסרים מאב לבן ומרב לתלמיד, ואשרי הדור שזכה ל- "אלה התולדות"³.

אסיים בסיפור על אותו צועני שבא אל החסיד, וביקש ממנו שילמדהו שירתם של חסידים. אמר לו החסיד: מה באת ללמוד אצלי לשיר, והרי אתה ידוע כמומחה לשירים?" אמר לו הצועני: "אין שירתם של חסידים כמו שום שירה שבעולם!" היה החסיד דוחה בלך-ושוב. באחד הימים, כשנסתחפה⁴ שדהו של אותו צועני, ונטרפה ספינתו; כשמתו סוסיו ונשרפה עגלתו, בא שוב אל החסיד וחזר על בקשתו. נעתר לו החסיד והכניסו לבית המדרש. פתח לפניו ספר "בראשית" והתחיל ללמדו: "זוהי צורת א', זוהי צורת ב', זהו פרק, זוהי פרשה". וכך היה ממשיך ללמדו יום אחר יום, פרשה אחר פרשה.

יש לקוות שנתחיל ללמוד את האותיות לפני שיסתחפו השדות חו"ש [חס ושולם]

יהודה אשכנזי

מנהל מכון "מעינות"

² ליקוטי מוהר"ן ח"ב, תורה ז, ו'יהי מקץ - דיבור המתחיל "פי מרחמם ינהגם": "...ואלו השני בחינות של דרי מעלה ודרי מטה, דהינו השגה של בחינת מה והשגה של בחינת מ'מלא כל הארץ גבורה' הם בחינת השגה של בחינת בן בחינת בן והשגה של בחינת תלמיד פי אף על פי שבו ותלמיד בלו חד בן". כי הן הוא גם בן תלמיד, בן". והתלמיד הוא גם בן בחינת בן, כי נחשב קאלו עשאו בן". אף על פי כן יש הפרש בין בן לתלמיד כי הן שהוא תלמיד הוא במעלה יתרה מתלמיד לבד כי הן הוא בלו נמשך מן האב, מראשו עד רגלו ואין בו שום שיערה שאינה נמשכת ממח האב על בן בחינת ההשגה של הן גדולה יותר במעלה מהשגה של בחינת התלמיד. [...] כי הן שהוא נמשך בלו ממח האב, על בן זוכה להשגת אביו ממש שהוא בחינת מה שהוא ההשגה של הרבי והחכם שבדור בן". אבל התלמיד אין מקבל רק בחינת ההשגה של דרי מטה שהוא בחינת מלא כל הארץ גבורה וכו' בן".

³ לפסקה זו קיימת גרסה גולמית נוספת מתוך כתב ידו של מניטו, שנמחקה על ידו (נמצא באתר של מכון מניטו): "לא הייתי מפליג בשרימתי זו, אלמלא זיהיתי אצל מחבר הכתבה, את הקושי והמבוכה בה שרויים רבים וטובים, הנמשכים בהתעוררות אל אורות התורה ומאורותיה. ואילו בבואם לישם תורה זו בחיי היום-יום שלהם, הפרטיים והלאומיים, חסרים הם כלים, ואינם מוצאים את ההקשרים והחיבורים שהם פרי לימוד וחינוך של הרבה שנים".

⁴ מסכת כתובת, יב ע"ב: "הנושא את האשה ולא מצא לה בתולים היא אומרת משארסתני נאנסתי ונסתחפה שדהו והוא אומר לא כי אלא עד שלא ארסתין והיה מקחי מקח טעות רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים נאמנת רבי יהושע אומר לא מפיה אנו חיינן אלא הרי זו בחזקת בעולה עד שלא תתארס והטעתו עד שתביא ראיה לדבריה".

הסוכנות היהודית
לארץ ישראל

מחלקה

בקשה על הכנה "בצל האב"
י"ג אב תש"ג

Maimon April 79.

תיק מס'



לא הייתי טטריח את עטי בכדי להשיב על עוד נסיון של כתיבה כושלת, אלא אפלא חשתי מאחרי המילים הקנטרניות של מר שחט, כיספפים אמיתיים אל עולס ערכי, שאותו מיוצג הרב צבי יהודה של"א. לא רק לגבי בעל הכתבה הנ"ל, אלא גם לגבי רבים ושונים המשכימים לפיתחו טכל חלקי החברה הישראלית, - עולס ערכים שהמתבר מכנה אותו "טמת חיח". לא חייתי טפליג ברשימתי זו, אפלא הזכירו לי דברי מר שחט צלילים טוכרים לכל מחנך בישראל, הדים של הטבוכה המבורכת העולים מלבוותיהם של רבים וטובים בטורותינו, אלה הנמשכים בהתעוררות אל אורות התורה וטאורותיה; ואילו, בנוס לעגן תורה זו בחיי היוט-יום שלהם, הפרטיים והלאומיים, טועאים את עצמם נטולי "כלים" מתאימים, ואין הם מסוגלים לנלות טעצטט את עקוט ההקשרים והחיבורים. כלים אלו נטטרים טאב לבן וטרב לתלמוד, ואשרי הדור טזכה ל-"אלה התולדות".

אסיים בטפור על אותו צועני שבא אל החסיד, וביקש ממנו טילמדהו שירתם של חסידים. אמר לו החסיד: "מה באת ללמוד אצלי לשיר, וחרי אתח ידוע כטוטחה לשיריסי?" אמר לו הצועני: "אין שירתם של חסידים כמו שוט שירה טבעולס!" היה החסיד דוחהו בלך-וטוב. ובאחד הימים, - כטנטתחה שדהו של אותו צועני, וניטרפה טפינתו; כטמתו סוסינו ונשרפה עגלתו, - בא טוב אל החסיד וחזר על בקשתו. נעתר לו החסיד והכניסו לבית-המידש. פתח לפניו ספר "בראשית", והתחיל ללמדו: "זוהי צורת א'ף זוהי צורת ב', זהו פרק, זוהי פרשהקאקאקא וכך היה ממשיך ללמדו יוט אחר יוט, פרשה אחר פרשה.

יש לקרות טנתהיל ללמוד את האותיות לפני טיטתחפו השדות חוקש.

יהודה אשכנזי

מנהל מכון "טעלנרת"

חיים באור האב

בתשובה לכתבה "בצל האב"

לרשימת הכתבות המצויינות שנתפרסמו בשנים האחרונות, העוסקות באישיותו רבת ההשפעה של הרב שבי יהודה הכהן קוק שליט"א, נוספת בימים אלה רשימה, פרי עטו של דוד שסם (ידיעות אחרונות, "חומ"מ ספח, ט"ז בניסן, תשל"ט).

אינני בא להשיג על הערכותיו הפוליטיות של הכותב, כיון שאין הוא טורח כלל לפרטן, ואילו הערותיו הקנטרניות בהן הוא יוצא לנגח את עמדותיו הפוליטיות של הרב, מעידות יותר מאשר ברמז, שאין הוא תמים-דעים עם עמדות אלו, והרשות בידו. כמו שאומרים, זו דמוקרטיה. אבל עזות פנים במקום טעון עניני כפי שטר שחר מרשה לעצמו באורך כתבתו, זה אומנם חילול גמור של אותה הדמוקרטיה. מה גם שבבת אחת ניכר במפתיע כי המחבר רוחש כביכול כבוד. עמוק אגבשיותו של הרב, כשהוא בא לתאר את מידת הצניעות והחסד המתגליט בנועם הליכותו ואורחות חייו. המחבר טעיד על עצמו שנוכח הרב הוא חש עוצמתה של אישיות שהנכת החורגת מתחום הקטגוריות המצויות ב"עולט שכולו יחסי". ושד לשונו:

"אין ספק, שאין זו רק פשטות ההליכות ונועם המגע האישי. המושך אליו רבים כל כך. יש כאן בהכרח איזו חוויה של פגישה עם המוחלט". עכ"ל.

אי אפשר שלא לראות בסתירה פנימית כה בולטת מבוכה נפשית האומפת דרשני, יורשה לי להעיר, שאדם המגיע לכלל נגיעה כל שהיא באישיות מסמלת בעיניו דבר שבמוחלט - כלשון הכותב-, מתחייב בנפשו ומקבל על עצמו דין של זהירות מיוחדת, ובראש וראשונה, סיג של דרך-ארץ. ואילו מחבר הכתבה הנ"ל אינו טונע עצמו מנבירה חטטנית בתחום הפרט, ובלשון שאינם עומדת אפילו במבחן הנימוסים האלמנטריים. גם הנסיון ל"האיר" את מערכת היחסים המופלאה והאצילית שבין הרב שליט"א, ואביו הדגול הראי"ה זצ"ל, לוקח בהכללות פטוידו-פטיכולוגיסטיות, ובדפוסי לשון בנליים השאולים מן המילון הבתר-פרוידיאני. יפה היה עושה הכותב, לו חיפש סיכמיון להשקפיות ב"אינציקלופדיה" מתאימה יותר לנושא חיבורו. לו, למשל, היה מנסה לחבין מה אומר המדרש בפרשת אברהם ויצחק שהיו דומים זה לזה בקלסתר פניהם, אם כי אברהם הוא מידת החסד הגמור, ויצחק בנו, הוא מידת הדין הגמור. וידוע לכל בר-בי-רב כי הדין הבא מהחסד עולה על החסד, כמו שכתוב "והעלהו שם לעולה".

נושא הקשר הרוחני בין אב לבן, ובין רב לתלמיד, ובפרט בין אב לבן שהוא גם כן תלמידו, זאת היא תורה שלמה בהגות היהודית, ויש לשער שהכותב הנכבד זוכר לפחות את מיטתו של הרב נחמן מברצלג בנושא זה. עיי' ליקוטי מהר"ן הנישא, פרק ז', ד"ה "כי מרחשט ינהגט".

מכל מקום ברור, שנושאים אלה אינם יכולים להתמצות במטבעות-לשון שחוקות כמו "תסבין אב", כשהתסבין אינו תסבין, והאב אינו רק אב, אלא, פשוטו כמשמעו, רבן של כל ישראל. גם "הפליאה" שמביע הכותב לגבי מיעוט הכתיבה של הרב או מיעוט הפרסומים שפירסט, שגם אותם הוא תולה ב"תסבין האב", (זו לשונו: "מפליא שבזמן ארוך כל כך, לא פירסט יותר. גם זה קרוב לוודאי, מן הסימנים של התבטלות מפני האב הגדול"). גם פליאה זו היתה מתישבת אצלו, לו ידע הכותב את חוקי מסירת התורה בכתב ובעל-פה. ויתכן מאוד כי לדברים כגון אלה שמרו חכמי הלמוד: "פוסל, במומו פוסל". וקל להבין.

חיים באור האב

בתשובה לכתבה "בצל האב"

לרשימת הכתבות המצויינות שנתפרסמו בשנים האחרונות, העוסקות באישיותו רבת ההשפעה של הרב שבי יהודה הכהן קוק שליט"א, נוספת בימים אלה רשימה, פרי עטו של דוד שסם (ידיעות אחרונות, חוה"ע פסח, ט"ז בניסן, תשל"ט).

אינני בא להשיג על הערכותיו הפוליטיות של הכותב, כיון שאין הוא טורח כלל לפרטן, ואילו הערותיו הקנטרניות בהן הוא יוצא לנגח את עמדותיו הפוליטיות של הרב, מעידות יותר מאשר ברמז, שאין הוא תמים-דעים עם עמדות אלו, והרשות בידו. כמו שאומרים, זו דמוקרטיה. אבל עזות פנים במקום טעון עניני כפי שטר שחר מרשה לעצמו באורן כתבתו, זה אומנם חילול גשור של אותה הדמוקרטיה. מה גם שבת אחת ניכר במפתיע כי המחבר רוחש כביכול כבוד. עמוק אפגשיותו של הרב, כשהוא בא לתאר את מידת הצניעות והחסד המתגלית בנועם הליכותיו ואורחות חייו. המחבר מעיד על עצמו שנוכח הרב הוא חש עוצמתה של אישיות מהנכת חורגת מתחום הקטגוריות המצויות ב"עולם שכולו יחסי". ושו לשוננו:

"אין ספק, שאין זו רק פשטות ההליכות ונועם המגע האישי. המושך אליו רבים כל כך. יש כאן בהכרח איזו חוויה של פגישה עם המוחלט". עכ"ל.

אי אפשר שלא לראות בסתירה פנימית כה בולטת מבוכה נפשית האומצת דרשני, יורשה לי להעיר, שאדם המגיע לכלל נגיעה כל שהיא באישיות מטמלת בעיניו דבר שבמוחלט - כלשון הכותב-, מתחייב בנפשו ומקבל על עצמו דין של זהירות מיוחדת, ובראש וראשונה, סייג של דרך-ארץ. ואילו מחבר הכתבה הנ"ל אינו מונע עצמו מנבירה חטטנית בתחום הפרט, ובלשון שאינה עומדת אפילו במבחן הנימוסים האלמנטריים. גם הנסיון ל"האיר" את מערכת היחסים המופלאת והאצילית שבין הרב שליט"א, ואביו הדגול הראי"ה זצ"ל, לוקה בהכללות פסוידו-פסיכולוגיסטיות, ובדפוטי לשון בנליים השאולים מן המילון הבתר-פרוידיאני. יפה היה עושה הכותב, לו חיפש סיכויין להשקפיות ב"אינציקלופדיה" מתאימה יותר לנושא חיבורו. לו, למשל, היה מנסה להבין מה אומר המדרש בפרשת אברהם ויצחק שהיו דומים זה לזה בקלסתר פניהם, אט כי אברהם הוא מידת החסד הגשור, ויצחק בנו, הוא מידת הדין הגשור. וידוע לכל בר-בין כי הדין הבא מהחסד עולה על החסד, כמו שכתוב "והעלהו שם לעולה".

נושא הקשר הרוחני בין אב לבן, ובין רב לתלמיד, ובפרט בין אב לבן שהוא גם כן תלמידו, זאת היא תורה שלמה בהגות היהודית, ויש לשער שהכותב הנכבד זוכר לפחות את מישנתו של הרב נחמן מברעלב בנושא זה. עיני ליקוטי משהר"ן תנינא, פרק ז', ד"ה "כי מרחשם ינהגם".

מכל מקום ברור, שנושאים אלה אינם יכולים להתמצות במטבעות-לשון שחוקות כמו "תסביך אב", כשהתסביך אינו תסביך, וחאב אינו רק אב, אלא, פשוטו כמשמעו, רבן של כל ישראל. גם "הפליאה" שמביע הכותב לגבי מיעוט הכתיבה של הרב או מיעוט הפרסומים שפירסם, שגם ארתם הוא תולה ב"תסביך האב", (זו לשוננו: "מפליא שבזמן ארוך כל כך, לא פירסם יותר. גם זה קרוב לזודאי, מן הסימנים של התבטלות מפני האב הגדול"). גם פליאה זו תיתה 'מתישבת אצלו, לו ידע הכותב את חוקי מסירת התורה בכתב ובעל-פה. ויתכן מאוד כי לדברים כגון אלה שמרו חכמי הללמוד: "פוסל, בטומו פוסל". וקל להבין.

חיים באור האב

בתשובה לכתבה "בצל האב"

לרשימת הכתבות המצויינות שנתפרסמו בשנים האחרונות, העוסקות באישיותו רבת החשפעה של הרב שבי יהודה הכהן קוק שליט"א, נוספת בימים אלה רשימה, פרי עטו של דוד שמש (ידיעות אחרונות, חוה"מ פסח, ט"ז בניסן, תשל"ט).

אינני בא להשיג על הערכותיו הפוליטיות של הכותב, כיון שאין הוא סורח כלל לפרטן, ואילו הערותיו הקנטרניות בהן הוא יוצא לנגח את עמדותיו הפוליטיות של הרב, מעודות יותר מאשר ברמז, שאין הוא תמים-דעים עם עמדות אלו, והרשות בידו. כמו שאמרים, זו דמוקרטיה. אבל עזות פנים במקום טעון עניני כפי שטר שחר מרשה לעצמו באורך כתבתו, זה אומנם חילול גמור של אותה הדמוקרטיה. מה גם שבבת אחת ניכר בעפתיע כי המחבר רוחס כבילכול כבוד. עשוק אפגשיותו של הרב, כשהוא בא לתאר את מידת הצניעות והחסד המתגלית בנועם הליכותיו ואורחות חייו. המחבר מעיד על עצמו שנוכח הרב הוא חס עוצמתה של אישיות מהנכת החורגת מתחום הקטגוריות המצויות ב"עולם שכולו יחסי". ושו לשונד:

"אין ספק, שאין זו רק פשטות ההליכות ונועם המגע האישי. המושך אליז רבים כל כך. יש כאן בהכרח איזו הויה של פגישה עם המוחלט". עכ"ל.

אי אפשר שלא לראות בסתירה פנימית כה בולטת טבוכה נפשית האופשת דרשני, יורשה לי להעיר, שאדם המגיע לכלל נגיעה כל שהיא באישיות מטמלת בעיניו דבר שבמוחלט - כלשון הכותב - מתחייב בנטשו ומקבל על עצמו דון של זחירות טיזוחת, ובראש וראשונה, סיג של דרך-ארץ. ואילו סהבר הכתבה הנ"ל אינו מונע עצמו מנבירה הטטנית בתחום הפרט, ובלשון שאינה עומדת אפילו במבחן הנימוסים האלמנטריים. גם הנסיון ל"האיר" את מערכת היחסים המופלאת והאצילית שבין הרב שליט"א, ואביו הגדול הראי"ה זצ"ל, לוקה בהכללות פסוידו-פסיכולוגיסטיות, ובדפוסי לשון בנליים חסאולים מן המילון הגבר-פרוידיאני. יפה היה עושה הכותב, לו חיפש סיכמוין להסקפיות ב"אינציקלופדיה" מתאימה יותר לנושא חיבורו. לו, למשל, היה מנשה להבין מה אומר המדרש בפרשת אברהם ויצחק שהיו דומים זה לזה בקלסתר פניהם, אם כי אברהם הוא מידת החסד הגמור, ויצחק בנו, הוא מידת הדין הגמור. וידוע לכל בר בי רב כי הדין הבא מהחסד עולה על החסד, כמו שכתוב "והעלהו שם לעולה".

נושא הקשר הרוחני בין אב לבן, ובין רב לתלמיד, ובפרט בין אב לבן שהוא גם כן תלמידו, זאת היא תורת שלמה בהגות היחודית, ויש לשער שהכותב הנכבד זוכר לפחות את מישנתו של הרב נחמן מברעלב בנושא זה. עיני ליקוטי מהר"ן הניבא, פרק ז', ד"ה "כי מרחשט ינהגט".

מכל מקום ברור, שנושאיט אלה אינם יכולים להתמצות במטבעות-לשון שחוקות כמו "תסבין אב", כשהתסבין אינו תסבין, וחאב אינו רק אב, אלא, פשוטו כמשמעו, רבן של כל ישראל. גם "פליאה" שטביע הכותב לגבי מיעוט הכתיבה של הרב או מיעוט הפרסומים שפירסט, שגם אותהם הוא תולה ב"תסבין האב", (זו לשונו: "מפליא שבזמן ארון כל כך, לא פירסט יותר. גם זה קרוב לוודאי, מן הסיטגים של התבטלות מפני האב הגדול"), גם פליאה זו חיתה 'מתישבת אצלו, לו ידע הכותב את חוקי טסירת התורה בכתב ובעל-פה. ויתכן מאוד כי לדברים כגון אלה שמרו חכמי הללמוד: "פוטל, במוטו פוטל". וקל להבין.

~~של המכתב הנ"ל, אלמלא חשבו מאמר זה תהליכים הקשורים עליו...~~

כיטופים אמתיים אל עולם ערכי, שאוחו מיצג הרב צבי יהודה שליט"א, מכל חלקי החברה הישראלית
לא רק לגבי ~~הפרטים~~ אלא גם הנהגה, וגם לגבי רבים ושונים המשכימים לפיחחו, עולם ערכים

~~שהמחבר מכנה אותו "אמת חיה"~~

לא הייתי מפליג ברשימתי זו, אלמלא זיהיתי אצל מחבר הכתבה,
את הקושי והמבוכה בה שרויים רבים וטובים, הנמשכים בהתעוררות אל
אורות התורה ומאורותיה, ואילו בכואם לישיש תורה זו בחיי היום-יום
 שלהם, הפרטיים והלאומיים, חסרים הם כלים, ואינם מוצאים את ההקשרים
 והחיבורים, - שהם פרי לימוד וחינוך של הרבה שנים.

(37)
1

R.C.S.R

מלחמה

~~למנוע את אסורים בסיפור על אוחו צועני שבא אל~~

החסיד, וביקש ממנו שילמדהו שירתם של חסידים. אמר לו החסיד:

" מה באת ללמוד אצלי לשיר, והרי אתה ידוע כמומחה לשירים?"

אמר לו הצועני: " אין שורתם של חסידים כמו שום שירה שבעולם!"

היה החסיד דוחהו בלך-ושוב. ובאחד הימים, - כשנסתחפה שדהו של אוחו

צועני, וניטרפה ספינתו; כשמתו סוסיו ונשרפה עגלתו, - בא שוב אל

החסיד וחזר על בקשתו. נעתר לו החסיד והכניסו לבית-המדרש. פתח

לפניו ספר "בראשית", והתחיל ללמדו: " זוהי צורת א', זוהי צורת ב',

זהו פרק, זוהי פרשה", וכך היה ממשיך ללמדו יום אחר יום, פרשה

אחר פרשה.

יש לקוות שנחחיל ללמוד את האותיות לפני שיסתפפו

השדות חו"ש.

יהודה אשכנזי
מחבר "מאמרים"

813945-

1

1 - אבל, עזוב פנים במקום לעדן ציני כפי שמה שחר
מילה לעצמו באורך כתבת, זה אומנם חילול גמור
של אותה הפמקרטיה - מה גם שבת אחת ניכר במה
כי המתבר רותל כביכול כבוד...

2 -

אי אגלה לך את הראוי בסתירה פנימי
כה בולטת מבוכה (פליג האומרת פרלני :
יורקה עי להציר, שאדם המצע לכלל נגישה כל שהיא
באילוף מסתור בדניו דבר שבחולט - כללון הכוג
מתחייב ...

2

1 - וידוע לכל בר בי-רב כי הדיון הבא מהחם
עולה על החסד, כמו שכתוב "והעלהו למ עזובה
נושה

2 -

ויתכן מאוד כי עבריים כמון אלה אחת חכמי התלמוד
"פוסל, במומו פוסל" וקל להבין.

1/2

③ - לא הייתי מפעיל ברלימתי זו, אלא אלא
הזכירו לי דברי מר לוח צבאיים מוכרים אכל
מתקן בישראל, הדים של המבוכה המבורכת העולים
מלבותיהם של רבים ולובים בשורותינו, אלה הנמלטים
בהמצור אלא אורח המרה ומאורותיה; ואילו
בבואם לעצן תורה זו בחיי היום-יום שלהם, הפרטיים
והלאומיים, מוצאים את עצמם נאלצי "כלים" מתאימים
ואין הם מסוגלים לעמוד מעצמם את מקום ההקלפים
והמיבורים. כלים אלו נמסרים מאב לעבן ומרב לתלמוד,
ואלרי הדור לשכה א-"אלה התולדות".

אסיים

לא הייתי מטריח את עטי בכדי להשיב על עוד נסיון של כתיבה כושלת, אלא אפלא חשתי מאחרי העולים הקנטרניות של מר שחט, כיסופים אמיתיים אל עולמ ערכי, שאותו מייצג הרב צבי יהודה שטייט"א. לא רק לגבי בעל הכתבה הנ"ל, אלא גם לגבי רבים ושונים המשכימים לפיתחו מכל חלקי החברה הישראלית, - עולט ערכים שהמחבר מכנה אותו "צמת חיה". לא הייתי מפליג ברשימתי זו, אלמלא הזכירו לי דברי מר שחט צלילים מוכרים לכל מחנך בישראל, הדים של העבודה המבורכת העולים שלבוניהם של רבים וטובים בשורותינו, אלה הנמשכים בהתעוררות אל אורות התורה ומאורותיה; ואילו, בנואם לעגן תורה זו בחיי היום-יום שלהם, הפרטיים והלאומיים, מוצאים את עצמם נטולי "כלים" מתאימים, ואין הם מסוגלים לגלות מעצמם את מקום החקשים והחיבורים. כלים אלו נטורים מאב לבן ומרב לתלמוד, ואשרי הדור שזכה ל-"אלה התולדות".

אסיים בסיפור על אותו צועני שבא אל החסיד, וביקש ממנו שילטדהו שירתם של חסידים. אמר לו החסיד: "מה באת ללמוד אצלי לשיר, וחרי אתה ידוע כמומחה לשיריסי?" אמר לו הצועני: "אין שירתם של חסידים כמו שום שירה שבעולם!" היה החסיד דוחהו בלך-ושוב. ובאחד הימים, - כשנסתחפה שדהו של אותו צועני, וניטרפה ספינתו; כשמתו סוסיו ונשרפה עגלתו, - בא שוב אל החסיד וחזר על בקשתו. נעתר לו החסיד והכניסו לבית-המידרש. פתח לפניו ספר "בראשית", והתחיל ללמדו: "זוהי צורת א'ף זוהי צורת ב', זהו פרק, זוהי פרשהאאאאאא וכך היה ממשיך ללמדו יום אחר יום, פרשה אחר פרשה.

יש לקוות שנתחיל ללמוד את האותיות לפני שיסתחפו השדות חוקש.

יהודה אשכנזי

מנהל מכון "מעיינות"

לא הייתי מטריח את עמי בכדי להשיב על עוד נסיון של כתיבה כושלת, אלא אפלא חשתי מאחרי השולים הקנטרגיות של מר שחט, כיספפים אמיתיים אל עולם ערכי, שאותו מייצג הרב צבי יהודה פלייט"א. לא רק לגבי בעל הכתבה הנ"ל, אלא גם לגבי רבים ושונים המשכימים לפיתחו שכל חלקי החברה הישראלית, - עולם ערכים שהמחבר מכנה אותו "שטת חיה". לא חזיתי מפליג ברשימתי זו, אלא חזפירו לי זכרי מר שחט צלילים מוכרים לכל מחנך בישראל, חדים של הטבוכה המבורכת העולים טלבוותיהם של רבים וטובים בשורותינו, אלה הנמשכים בחתעוררות אל אורות התורה ומאורותיה; ואילו, בכואט לעגן תורה זו בחיי היומ-יום שלהם, הפרטיים והלאומיים, מוצאים את עצמם נטולי "כלים" מתאימים, ואין הם מסוגלים לגלות טעמם את מקום ההקשרים והחיבורים. כלים אלו נטורים מאב לבן וטרב להלמוד, ואשרי הדור שזכה ל-"אלה התולדות".

אסיים בטיפור על אותו צועני שבא אל החסיד, וביקש מטנו שילמדו שירתם של חסידים. אמר לו החסיד: "מה באת ללמוד אצלי לטיד, וחרי אתה ידוע כטומחה לשידוסל" אמר לו הצועני: "אין שירתם של חסידים כמו שום שירה שבעולם" הית החסיד דוחהו בלך-וטוב. ובאהד הזמים, - כשנטמחה סדו של אותו צועני, וניטרפה ספינתו; כשמתו סוסיו ונטרפה עגלתו; - בא שוב אל החסיד וחזר על בקשתו. נעמר לו החסיד והכניסו לבית-הסידרש. פתח לפניו ספר "בראשית", והתחיל ללמדו: "זוהי צורת א' פ זוהי צורת ב', זהו פרק, זוהי פרשתאאאאא וכך היה ממשיך ללמדו יום אחר יום, פרשה אחר פרשה.

יש לקוות שנתחיל ללמוד את האומיות לפני שנסתחפר השדות חוקש.

יהודה אשכנזי

מנהל מכון "מעיינות"

ירושלים, יח' אייר התשל"ט

ב"ה

לכ' ד"ר הרצל רוזנבלום
מערכת "ידיעות אחרונות"
תל-אביב

א.נ.נ.

רצ"ב תשובה לכתבה ב"צל האב" של מר דוד שחם שהתפרסמה בידיעות-
אחרונות בחול המועד פסח ש.ז.

באם בדעתך להדפיס את רשילתי, אודה לך מאוד אם תכניסה לעיתון
ללא קיצוצים.

בתודה מראש,
דבברכה,

יהודה אשכנזי
מנהל המכון

ירושלים, יח' אייר התשל"ט

ב"ה

לכ"י

ד"ר הרצל רוזנבלום
מערכת "ידיעות אחרונות"
תל-אביב

א.נ.א.

רצ"ב תשובה לכתבה ב"צל האב" של מר דוד שחם שהתפרסמה בידיעות-
אחרונות בחול המועד פסח ש.ז.

באט בדעתך להדפיס את רשימתי אודה לך מאוד אם תכניסה לעיתון
ללא קיצוצים.

בתודה מראש,
ובברכה,

יהודה אשכנזי
מנהל המכון

ירושלים, יח' אייר התשל"ט

ב"ה

לכ"י

ד"ר הרצל רוזנבלום
מערכת "ידיעות אחרונות"
תל-אביב

א.נ.נ.

רצ"ב תשובה לכתבה ב"צל האב" של מר דוד שחם שהתפרסמה בידיעות-
אחרונות בחול המועד פסח ש.ז.

באם בדעתך להדפיס את רשימתי אודה לך מאוד אם תכניסה לעיתון
ללא קיצוצים.

בתודה מראש,
ובברכה,

יהודה אשכנזי
מנהל העכון

ακούσθε μου
ακούσθε μου

ακούσθε μου
ακούσθε μου

ακούσθε μου
ακούσθε μου
ακούσθε μου

ακούσθε μου
ακούσθε μου
ακούσθε μου

ακούσθε μου
ακούσθε μου
ακούσθε μου

ακούσθε μου

ακούσθε μου
ακούσθε μου

ירושלים, יח' אייר התשל"ט

ב"ה

לכ'י

ד"ר הרצל רוזנבלום
מערכת "ידיעות אחרונות"
תל-אביב

א.נ.נ.

רצ"ב תשובה לכתבה ב"צל האב" של טר דוד שחט שהתפרסמה בידיעות-
אחרונות בחול המועד פסח ש.ז.

באט בדעתך להדפיס את רשימי אודה לך מאוד אם תכניסה לעיתון
ללא קיצוצים.

בתודה מראש,

ובברכה,

יהודה אשכנזי
מנהל הסכון